

h a r i a r i t i r a k a

DIEGO GARCIA

Maratoilaria

«Prestakuntza psikologikoak garrantzi handia du»

Diego Garcia eta Martin Fiz maratoilariak Atlantako Olinpiadetan izango dira. Igandean korritu zuten azken proba ofiziala.

■ Atlantako Olinpiadara-ko hilabete falta den honetan, igandeko lasterketak zer erakutsi dizu?

Alberto Juzdado eta Dionisios Castro sasoi hobean dirrela Martin Fiz eta ni baino. Martinek eta biok entrenamendu gogorrak egin ditugu Nevacerradan eta gogortasun horren ondorioa jasandugu lasterketaren azken zatian. Giharretako nekea nabaria dut, baina azken hilabete honetan bete-betean jarriko naizela iruditzen zait.

■ **Beraz, test moduko bat izan da igandeko lasterketa.** Niretzat oso proba inportantea izan da. Gauzak normal joan izan balira lehen hiru postuetan sartuko nintzela uste dut, Martin Fizekin batera, baina egin ditugun entrenamendu gogorrekin nekatu samarrak iritsi gara amaieran.

■ Egin duzun lanarekin gustura al zaude?

Orokorrean daramagun prestakuntzarekin oso gustura nago, baina igandean etxean nengoen, eta ordubete eta hiru minutuko marka ontzea zen nire helburua. Hala ere, aurkari gogorrek suertatu zitzaizkigun eta Martinek eta biok amore eman behar izan genuen. Dena dela, nahiago dut gertakizun txarrak ahaztu eta onekin soilik geratzea.

■ Prestakuntza psikologikoak zer-nolako garrantzia du?

Maratoiko lasterketetan hankak bezain garrantzitsua da burua. Prestakuntza psikologikoak pisu berezia du eta bere neurriko garrantzia ematen diogu. Oroitzapen onak gordetzeak eta txarrak baztertzeak berebiziko garrantzia du.

OHARRA: Iritzi ezberdinek tokia izan dezaten, ez da komeni makinaz idatzitako 15 lerro baino luzeago idaztea gutun hauetan. Idatzi duenaren izena, telefonoa, helbidea eta NANen zenbakia agertu beharko dira. Laburtu behar izanez gero, zuzendaritzak bere esku du horretarako eskubidea. Erdaraz iristen diren gutunak ez dira argitaratuko. Gutunak faxez, posta arruntez edo posta elektronikoz bidal daitezke (helbide elektronikoa: egunka 01@ mx.sarenet.es).

Tourraren inguruko eskandalu merkea

Nabaria da ETAK Tour de France-ren antolatzaileei egindako iradokizun/eskakizunen ondorioz sortu den polemikaren faltsua.

Nabariagoa oraindik ere, polemika interesatu hau euskararen munduan dabiltzanek ere bultzatua dela ikusi dugunean. Hartara dator ene iduriz Aingeru Epaltzaren artikulua ekainaren 30eko EGUNKARIAN.

Arazoa egoki identifikatzean datza jende guzti honek afera honen inguruan sortu duen kezka argitzea. Eta ene aburu propioan, problema ez da eskakizuna bera izan, nork egin duen baizik. Eta jakina, euren burua politically correct-tzat duten erdibideko predikariok ezin dute ETAK horrelakorik eskatzea onartu. Hizkuntza eta bere erabileraren arloan planteamendu serioak egin ahal izateko pedigree-a behar da; luma jantzi kinkenidunek baino ezin dituzte egin. Eta besteok, ahozabalik euren burutazioak eta jakinduria mirestu beharrean gaude, horretarako jaiok baikara gizagaixook!

Zabaldut den polemika faltsua dela esan dut honen arestian, eta horretara noa. Zeren, azter ditzagun ETAK bere eskakizuna egin baino lehen zeintzuk izan zitezkeen Tourraren antolatzaileen asmoak euskal nortasuna eta hizkuntzari dagozkielarik. Bi baino ez dira posible. Lehenengo hipotesian, eman dezagun Jean Marie Leblanc-en ekipoak asmorik ere ez zuela euskal berezitasuna kontutan hartzeko. Badirudi ETAREN eskakizunaren ondorioz kontutan izanen dela hartuta; zorianak beraz euskaldunoi eta antolatzaileei ohore. Bigarren hipotesian —eta halaxe dio Leblanc jaunak berak—, eman dezagu antolatzaileek euskal espezifizidadearen jabe zirela, Tourra Holanda zein Belgikara doanean diren gisa, eta hori isladatzea zutela asmo Euskal Herrian barrena burutuko ziren etapetan. ETAREN eskaki-

zuna erredundantea litzateke, eskatutakoa aurrikusita zegoelako ordurako. Eta orduan bietatik bat: gartzelara Tourraren antolatzaileak ETAK gogoan zeukana martxan jartzeagatik, ala bestela, onar dezagun behingoz bai Tourraren antolatzaileek zein ETAK egindako planteamendua bidezkoa dela, eta ez gaitzen horren hipokritak izan!

Argi daukat heldu den uztailaren 17an, Tourreko txirrindulariak Helmuga dioen pankartaren azpitik pasatzerakoan, berezko poza sentituko dugula nafar gehienok, eta egun bakar batez bada ere eta oso maila sinbolikoan, gure nortasuna errespetatu egin dela ikusiko dugu. Eta hori izanen da azken finean, nola edo hala, benetan balio izanen duena.

Orduan norberak bana ditzala merituak, kasu honetan behintzat itzultzaileari ez dagozkionak.

• **Pernando Barrena**

BERRIOZAR (NAFARROA)

Xabier Laka, Martxel Etxaniz eta beste sei sinadura gehiagori

Brigadarako lanpoltsa osatzeko egin diren probak direla eta, hainbat puntu ikutu ditu zortzikote honek. Ez naiz ni horietan sartuko, erantzutea merezi dutela pentsatu arren, pertsonalki egitea behintzat ez dagozikala uste dut eta.

Beraz, frogak nola joan diren alde batera utzita, euskararako egin duten proposamena aztertu nahi nuke hemen:

— Euskara puntuagarri izan dadila proposatu dute, ez dakitenek ere aurrera egiteko aukera izan dezaten (hau da, ez dakitenek ere administrazio publikoan sar daitezen). Eskaera hau arrazoitzeko, Udalean daukagun sentsibiltate eza aipatzen dute, Udalean euskaraz egiteko aukerarik ez dagoela adierazi nahian edo. Honen aurrean honako hau esan nahi nuke argi eta garbi:

Gaur egungoari dagokionez:

1. Egia da Udalean gaur egun dugun egoera ez dela aproposena, sarrean euskaraz ez dakien pertsona bat dugu eta. Argi esan behar da, hala ere, Udalak ezin duela euskara ikas-tera behartu Legearen arabera adinagatik salbuetsita baitago; gauza bera gertatzen da Idazkaritzan. Horiek, beste modu bateko erabaki politikoa eskatzen dute beraz.

2. Udal Bulegoetan gauden gainontzeko guztiok gara euskaraz hitz egiteko gai, eta

bakoitzak dugun sentsibiltatea dena delakoa izanik ere, euskaraz datorrenari euskaraz egiten diogu Euskararen Ordenantzak agindu bezala. Beraz, hala eskatu eta hala emango zaizue; eta bestela, kexa zuzena idatzi. Asko falta da oraindik Udala euskalduntzeko, batez ere idatziz; baina poliki-poliki pausoak ematen ari gara.

Egindako proposamenari dagokionez:

1. Euskarak puntuagarri izan behar du zuen ustez eta ez omen zaudete euskararen aurka; horretarako, gaur egun Udalean daukagun egoera salatu duzue. Hori kontraesana! Gaur egun Udalean gertatzen zaiguna aurreantzean ez gertatzeko modu bakarra, lanpostuari dagokion euskara maila eskatzea da ba! Begira nola diren kontuak! Bestela, euskaraz ez dakien norbait sartzen bada, nola erantzun behar dizue zuei, euskaraz galdezka, Udalera etorzen zaretenean? edota bere lan-kideei haiek euskaraz egiten diotenean?

Udalak, beraz, bere sentsibiltate handi edo txikiarekin, herritarren eskubide horri erantzunez, pauso kualitatibo handia eman duela eta asmatu ere, asmatu egin duela esango nuke lehen daukagun arazoa, gehiago gerta ez dadin. Administrazioa langileak dira, zerbitzu publikoa eskaintzen duten heinean, herritara diskriminatu ezin dutenak eta haiek ez diskriminatzenko modu bakarra bi hizkuntzaren menperatzea da. Ondorioz, administrazioan sartzeko euskarak derrigorrezkoa izan behar du gaztelaniarekin batera.

Bitartean, zortzikote honek egin duen idatzia Udalak erantzun bat ematea espero dut, benetan egia nola diren eta lotsagabeak zeintzuk diren herritarrek jakin dezaten. Eta bihoakie, tarte honetan, kritika bat politikarietara: beste aldean ezagutzeko aukerarik ematen ez bazale, nola epaituko gaituzte, bada, sekula zuzen? (auzak argitu eta argitaratu egin behar dira) hori esplikaziorik eman gabe paso egite horrek ez dio, nire ustez, Udalaren irudiari batere mesederik egiten.

Azkenik, idatzia egin dutenei zer esan nahi nieke: egiten ditugun gauza guztiak beti hobetu daitezkeela pentsatzen duten horietakoa naiz, eta beraz, ez gara perfektok; baina, esaten diren erdi egia, erdi-egi edo erdi-gezur dira eta ez da zilegi horiek herritarrei horrela saltzea.

• **Amaia Zinkunegi**

(Debako Udaleko Euskara Arduraduna)

DEBA (GIPUZKOA)

s e i k o u r r e a

Elena Beloki

Keinuak eta eskubideak

Rehen edo otage politikoak? Zergatik erabiltzen dira hitz hauek euskal preso politikoez mintzatu den aldi-dietan? Hitz gogorregiak suertatu zaizkio hainbat jenderi. Hitz gogorrak edota egoera gogor eta krudeletik alde egiteko modu fina ote?

Euskal preso politikoak berriro ere mintzagai izan dira. Gai honetaz aitzitik hitzak

baino, ekimen zehatzak daude; espainol gobernuari interesatzen zaizkionak

alegia eta maila askotan batera berriak ez direnak. Gogoratzen naiz 1989n, Aljerian ETA eta espainol Estatuaren arteko elkar-riketarik hautsi zirenean, euskal preso politikoen kontrako dispartzio politikak bere zabalkunde nagusia ezagutu zuela eta ikusten dut oraingo honetan Mayor Oreja Barne ministroak Angel Yuste Espetxeetako zuzendariarekin batera eskeini zuen prentsaurrekoan dispartzio berria distentsiorako keinu gisa aurkeztu duela.

Hogeita hamar preso Euskal Herri-rik hurbilago eta beste 2 Hegoaldeko presongietan izatea zer-nolako keinu mota da? Euskal presoek Euskal Herrian izateko eskubidea badute, zergatik gobernu espainiar-rrak jartzen dizkio eskubide horri hiru oinarri dituen kartzetako politika, hots, indibiduala, gardentasuna eta alderdien arteko adostasuna? Zer-nolako keinuaz ari da Mayor Oreja?

Prentsaurrekoa oso kalkulatu zegoen:

tokia, mementua, mezua eta protagonista nagusia lagundu behar zuten bigarren aktoreak ere, euren artean alderdi estatistak PSOE eta IU gogoz txalotu zuten erabakia. PNV eta EA aldez timidoki gehiago eskatu dute. Benetan larria espainol gobernuaren jarrera baina larriagoak oraindik euskal alderdi hauen jarrera epelak. Euskal preso politikoen eskubidea Euskal Herrian egoteaz aparte bizi-baldintzak errespetatuak izatean datza eta honetaz ez diogu PNV eta EARI ezer entzun. Kartzetako politika ez da aste honetan sortu, aste honetan ere alderdi hauek ez dira ohartu dagoeneko kalean egon beharko luketen 125 gizon eta emakume preso segitzen dutela. Azken aste honetan muntaia politiko bat bizi izan dugu. Madrilek antolaturikoa baina Gasteizetik gertu gertuegi lagundurik eta nik dakidanez muntaiek ez dute ezer ikustekorik ez keinu ez eskubideen errespetuarekin, zoritxarrez bestelako interes maltzurri erantzuten diete eta honek ez dio borondate demokratikoari tokirik uzten. Zoritxarrez!